

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 5C/330/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815208661
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Kalanin
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2023:8815208661.23

Uznesenie

Okresný súd Vranov nad Topľou v spore žalobkyne: A. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. F. XXX, XXX XX E. F. zastúpená: WEBBER LEGAL, s.r.o., so sídlom Duchnovičovo námestie 1, 080 01 Prešov, IČO: 50 680 552 proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155 zastúpený: ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava 1, IČO: 36 857 513, o určovacej žalobe, takto

rozhodol:

Konanie zastavuje.

Žalovanému proti žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50% zaplatených súdnych poplatkov. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou doručенou tunajšiemu súdu dňa 28.8.2015 domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 002827211190412 zo dňa 19.04.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd určuje, že Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 002827211190412 zo dňa 19.04.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2013 a za počítacie ho prejavu žalobcu zo dňa 07.01.2015. Zároveň určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 006870311040912 zo dňa 04.09.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd určuje, že Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 008870311040912 zo dňa 04.09.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2015 a za počítacieho prejavu žalobcu zo dňa 07.01.2015. Zároveň sa domáhala, aby súd určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 009650511151112 zo dňa 16.11.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd určuje, že Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 009650511151112 zo dňa 16.11.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2016 a započítacieho prejavu žalobcu zo dňa 07.01.2015. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Následne návrhom zo dňa 22.9.2016 ktorý spresnila podaním zo dňa 21.10.2016 žiadala žalobkyňa pripustiť zmenu petitu žaloby tak, aby súd určil, že žalovaný nemá právo požadovať zaplatenie úrokov a poplatkov zo spotrebiteľského úveru poskytnutého Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 002827211190412 uzavretej dňa 19.04.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej, nakoľko úver poskytnutý touto zmluvou sa v zmysle ust. §11 ods. 1 písm.

b) zákona č. 129/2010 Z. z. považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ďalej aby súd určil, že predmetná zmluva zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2015 a započítacieho prejavu Žalobcu zo dňa 07.01.2015. Súd mal zároveň určiť, že zmluvná podmienka uvedená v článku I predmetnej zmluvy, spočívajúca v uvedení mesačnej anuitnej splátky úveru vrátane poistného bez toho, aby bolo určené, v akej časti táto splátka bude započítavaná na istinu, v akej časti na úroky a v akej časti na poplatky, je neplatná z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky. Ďalej žiadal určiť, že žalovaný nemá právo požadovať zaplatenie úrokov a poplatkov zo spotrebiteľského úveru poskytnutého Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 006870311040912 uzavretej dňa 04.09.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej, nakoľko úver poskytnutý touto zmluvou sa v zmysle ust. §11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ďalej aby súd určil, že predmetná zmluva zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2015 a započítacieho prejavu Žalobcu zo dňa 07.01.2015. Súd mal zároveň určiť, že zmluvná podmienka uvedená v článku I predmetnej zmluvy, spočívajúca v uvedení mesačnej anuitnej splátky úveru vrátane poistného bez toho, aby bolo určené, v akej časti táto splátka bude započítavaná na istinu, v akej časti na úroky a v akej časti na poplatky, je neplatná z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky. Nakoniec žiadal určiť, že žalovaný nemá právo požadovať zaplatenie úrokov a poplatkov zo spotrebiteľského úveru poskytnutého Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. 009650511151112 zo dňa 16.11.2012 medzi žalovaným na strane jednej a žalobcom na strane druhej, nakoľko úver poskytnutý touto zmluvou sa v zmysle ust. §11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ďalej aby súd určil, že predmetná zmluva zanikla v dôsledku predčasného splatenia tohto úveru zo dňa 07.01.2015 a započítacieho prejavu Žalobcu zo dňa 07.01.2015. Súd mal zároveň určiť, že zmluvná podmienka uvedená v článku I predmetnej zmluvy, spočívajúca v uvedení mesačnej anuitnej splátky úveru vrátane poistného bez toho, aby bolo určené, v akej časti táto splátka bude započítavaná na istinu, v akej časti na úroky a v akej časti na poplatky, je neplatná z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky. Žalobkyňa žiadala náhradu trov konania od žalobcu.

3. Súd uznesením sp.zn. 5C/330/2015 zo dňa 16.6.2017 pripustil zmenu petitu žaloby v zmysle vyššie uvedených návrhov žalobkyne.

4. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 5C/330/2015-187 zo dňa 27.07.2017, súd žalobe žalobkyne vyhovel a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 15. novembra 2018 sp.zn. 5 Co 165/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyňu priznal náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanej v plnom rozsahu s tým, že o výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

6. Po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný proti tomuto rozsudku dovolanie. Najvyšší súd SR uznesením č.k. 8Cdo/121/2019-323 zo dňa 29.04.2020 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. novembra 2018 sp.zn. 5Co/165/2017 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd SR v zrušujúcom uznesení poukázal na to, že predmetnú otázku vyriešil v rozhodnutí z 28. 02. 2018 sp.zn. 3Cdo/146/2017. V bodoch 19/ až 27/ uviedol: „Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/. V úvode všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa uvádza, že „predložený návrh zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov je svojím obsahom úplnou transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zosúladený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva, čo prispeje k posilneniu dôvery a právnej istoty spotrebiteľov a poskytovateľov spotrebiteľských úverov najmä pri cezhraničných transakciách“. V závere

všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa konštatuje, že predkladaným zákonom je Smernica transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu. Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k ustanoveniu § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sa zdôrazňuje zásadný význam v ochrane spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie (v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky). Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia Smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa sudy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/07, bod 110). Rozsudok konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali - viď ďalej) pochybnosti o tom, či text „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá textu „zmluva o spotrebiteľskom úvere ... musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už ale bolo uvedené vyššie, úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z., bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Úmyslom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novo prijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. V zmysle vyššie uvedeného nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ tohto zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a aj iné poplatky. Ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. nestanovuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd v rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 146/2017 uviedol, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (medziiným) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zákona č. 129/2010 Z.z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. V dôvodovej správe k predmetnému zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni do budúcnosti možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktoré bolo - podľa názoru najvyššieho súdu - možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jej eurokonformným výkladom. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ktorá je podkladom pre záver o tom, či

poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.), najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 146/2017 uzavrel, že podané dovolanie je nielen prípustné, ale tiež dôvodné“. Najvyšší súd SR zároveň v svojom zrušujúcom uznesení konštatoval, že uvedené právne závery boli v zásade vyslovené v už skoršom rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 146/2017 zastával najvyšší súd v plnom rozsahu aj v rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 56/2018 a na ne poukázal. Podľa názoru najvyššieho súdu ani v predmetnom spore neboli dané dôvody opodstatňujúce záver, že žalovanou žalobkyni poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov. Zároveň konštatoval, že dospel k záveru, že žalovaná v procesne prípustnom v dovolaní (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) dôvodne uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a to v otázke výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorým sa odklonil od právnych záverov vyslovených v uvedených rozhodnutiach najvyššieho súdu.

7. Následne Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 5Co/35/2020 – 334 z 18.8.2020 zrušil prvoinštančný rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Následne podaním doručeným súdu dňa 17.10.2022 žalobkyňa vzala žalobu v celom rozsahu späť a navrhla, aby súd konanie zastavil a žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania. V späťvzatií uviedla, že žalobkyňa sa v žalobe opierala najmä o tú skutočnosť, že v zmluvách nie je uvedené členenie splátok úveru na splátku istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmysle vtedy aktuálnej judikatúry všeobecných súdov potvrdených aj judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky táto skutočnosť mala za následok bezúročnosti spotrebiteľského úveru. Po podaní žaloby sa však zjavne zmenila judikatúra, a to v dôsledku novej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, v zmysle ktorej boli vnútroštátne súdy povinné vykladať túto otázku eurokonformne tak, že členenie splátok sa nevyžadovalo, čo po prijatí tejto judikatúry Súdneho dvora EÚ potvrdil aj Najvyšší súd SR. Žalobkyňa vzhľadom na bezúročnosť úverov splatila istinu v celom rozsahu, o čom informovala žalovaného v započítacom prejave. Veriteľ ale túto argumentáciu žalobkyne neuznal a pohľadávku ďalej vymáhal. Žalobkyňa preto z dôvodov právnej istoty podala žalobu, o ktorej sa vedie toto súdne konanie. Ak by však žalovaný v danom čase pohľadávku nevymáhal, žalobkyňa by nemala dôvod podávať žalobu. Tohto času však už žalovaný pohľadávku od žalobkyne nevymáha žiadnym spôsobom a vzhľadom na plynutie času – najmä vzhľadom na premičanie prípadného dlhu, žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení toho, čo požadovala v petite žaloby. Žalobkyňa je od 20.03.2018, teda v čase po podaní žaloby, evidovaná ako nezamestnaná. Žalobkyňa je zároveň osoba zdravotne ťažko postihnutá a jej jediný príjem je invalidný dôchodok vo výške 167,90 eur mesačne. Zároveň sa žalobkyňa stará o 2 maloleté deti, ku ktorým poberá prídavky v nepravidelnej výške tak, ako to je uvedené v prílohe tohto podania. Naproti tomu poukázala na priaznivú finančnú situáciu na strane žalovaného, ktorý je bankou. Poukázala tiež na to, že žalovaný je v niektorých sporoch zastúpený vlastným zamestnancom, preto má plnú kapacitu na hájenie svojej bežnej agendy v tomto spotrebiteľskom spore. Poukázal aj na tú skutočnosť, že žalovaný má vlastné oddelenie právnych služieb. Prípadné priznanie náhrady trov konania vytvára podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť spotrebiteľov od uplatnenia práva na účinné súdne preskúmanie možnej nekalej povahy zmluvných podmienok, ako mu ho priznáva smernica 93/13, čo je v rozpore so zásadou efektivity (predmetom ktorej je, že podmienky uplatnenia ochrany spotrebiteľov vo vnútroštátnom poriadku nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Spoločenstva). Uvedené je tak následne v priamom rozpore s verejným záujmom na ochrane práv spotrebiteľa, judikovaným (verejný záujem) aj Ústavným súdom SR.

9. Spolu so späťvzatím žalobkyňa predložila súdu Potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 20.9.2022, podľa ktorých žalobkyňa je od 20.3.2018 vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a za rok 2022 poberala prídavok na dieťa, ktorý v súhrne a období od januára do septembra predstavoval sumu 818,80 eur. Podľa potvrdenia o výplate dôchodkovej dávky Sociálnej poisťovne, pobočka Vranov nad Topľou z 20.9.2022 žalobkyňa poberá invalidný dôchodok v sume 167,90 eur mesačne.

10. Žalovaný vo vyjadrení z 26.10.2022 súhlasil so späťvzatím žaloby žalobkyne, nesúhlasil však s návrhom žalobcu na využitie postupu podľa § 257 CSP a na priznaní trov ako úspešná strana trval. Pokiaľ žalobkyňa vzhliada dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanému v skutočnosti, že žalovaný disponuje vlastným právnym oddelením a zamestnáva zamestnancov s právnickým vzdelaním, tak takýto prístup je prekonaný a nemožno ho považovať za zákonný, čo potvrdzuje aj v súčasnosti

už konštantná judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. V uvedenej súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 29. septembra 2015, sp. zn. 4MCdo/16/20141, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 19. júla 2012, sp. zn. 7 Cdo/93/20122, nález Ústavného súdu SR z 15. októbra 2014, sp. zn. III. ÚS 457/2014-273. V čase podania žaloby rozhodovacia prax všeobecných súdov SR bola v otázke tzv. rozpisu splátok nejednotná, t.j. žalobca si musel byť od počiatku vedomý rizika neúspechu v tomto spore. Počas trvania súdneho sporu bol vydaný Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len SDEÚ) zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej, v ktorom prezentoval súdny dvor právny názor svedčiaci neúspechu takej žaloby žalobcu, žalovaný naň navyše výslovne upozornil už v roku 2016, no aj napriek tomu žalobca na svojej žalobe zotrval, žalobca dokonca trval na podanej žalobe aj počas dovolacieho konania a zároveň v čase po rozhodnutiach (dovolacieho) Najvyššieho súdu SR k danej téme. Okrem toho, pohľadávky vyplývajúce zo zmlúv nie sú splatené v plnej výške a rovnako nie je pravdivé tvrdenie, že jediné trovy, ktoré žalovanému vznikli, boli trovy právneho zastúpenia – ostatne, medzi trovy konania patria aj súdne poplatky, ktoré žalovaný pri obrane svojich práv platil v tomto konaní niekoľkokrát.

11. V podaní z 15.11.2023 v rámci žiadosti o predĺženie lehoty na vyjadrenie žalobkyňa súdu predložila aj Prepúšťiaciu správu Nemocnice A.Leňa Humenné, a.s. z 8.11.2022, podľa ktorej je žalobkyňa diabetička na inzulíne s gangrénou ľavej nohy po amputácii v oblasti tarzálnych kostí s nekrózou palca pravej nohy. Indikovaná k dokončeniu amputácie a plastike defektu nohy.

12. Podaním zo 4.7.2023 žalobkyňa predložila súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov a zároveň výpisy z bežného účtu za obdobie šiestich mesiacov a čestné vyhlásenie, že nie je majiteľkou žiadneho iného účtu. Žalobkyňa je od 20.3.2018 nezamestnaná, pričom poberá invalidný dôchodok v sume 396,30 eur. Býva v rodinnom dome, ktorého vlastníkami sú jej rodičia. Nehnuteľný majetok ani majetok väčšej hodnoty nevlastní. V súvislosti s bývaním uhrádza za vodu 55,- eur mesačne, za elektrinu 46,70 eur a plyn 49,60 eur. Ako iné mesačné výdavky uviedla výdavky na mobil v sume 25,- eur, stravu 200,- eur a poistenie 20,- eur. Na lieky mesačne minie sumu 50,- eur. Manžel je zamestnaný, s priemerným mesačným príjmom 575,83 eur. Má vyživovaciu povinnosť k dvom nezaopatreným deťom. Žalobkyňa uviedla, že v októbri 2022 podstúpila amputáciu predného chodidla ľavej nohy, pričom noha nie je doliečená. Navyše sa jej zhoršil zdravotný stav pravej nohy, opakovane sa jej vytvárajú neuropatické otlaky, ktoré sa jej ťažko hoja. Pohyb má obmedzený pomocou barlí. Má podstúpiť operáciu oboch nôh na chirurgii. Uvedené okolnosti jej sťažujú sa zamestnať a získať pravidelný príjem.

13. Na toto podanie reagoval žalovaný vyjadrením z 18.8.2023, v ktorom uviedol, že jediný príjem, ktorý žalobkyňa deklarovala je invalidný dôchodok vo výške 396,30 eur. Okrem toho žalobkyňa uviedla, že nemá žiadny iný príjem. Uviedla, svoje výdavky, príjem manžela, vyživovaciu povinnosť k dvom nezaopatreným deťom. V slovnej časti žalobkyňa opísala svoj nepriaznivý zdravotný stav, vďaka ktorému údajne v súčasnosti nemá a v budúcnosti ani nemá možnosť získať pravidelný príjem. Všetky tieto tvrdenia majú preukázať skutočnosť, že žalobkyňa je v zlej sociálnej situácii (nezamestnaná a bez pravidelného príjmu), čo má odôvodňovať oslobodenie od súdnych poplatkov. Po dôkladnej analýze výpisov z účtov za obdobie január 2023 – jún 2023 má žalovaný dôvodné pochybnosti o správnosti tvrdení žalobkyne o jej zlej sociálnej situácii. Z výpisov z účtu vyplýva, že tvrdenie o tom, že žalobkyňa nemá okrem invalidného dôchodku žiadny iný príjem, nie je s vysokou pravdepodobnosťou pravdivé. V každom jednom výpise z účtov figuruje množstvo debetných transakcií „Platba kartou AVON.SK“, pričom zároveň na účtoch

vidno množstvo drobných kreditných operácií od rôznych fyzických osôb, niekedy dokonca s popisom „platba za tovar AVON“, alebo „platba za AVON“, prípadne „kozmetika“. Je tak zrejmé, že žalobkyňa pracuje ako sprostredkovateľ predaja kozmetiky AVON. Z množstva transakcií vykonaných na jej účte možno povedať, že sa veľmi aktívne zapája do sprostredkovania predaja tejto kozmetiky (už len po zhladnutí celkovej výšky kreditných a debetných operácií vyplýva, že na jej účte je mesačný obrat v rozmedzí 2.000 – 5.000 eur). Pri analýze druhov jednotlivých transakcií je možné povedať, že z tejto činnosti má žalobkyňa pravidelný príjem, ktorý nikde v žiadosti neuviedla. Žalovaný podrobne analyzoval jednotlivé obraty na účte žalobkyne. Z predmetných účtov nevyplýva, že by žalobkyňa uhrádzala náklady na vodu, elektrinu alebo plyn, nakoľko žiadna z konkrétne špecifikovaných súm sa na účte nenachádza. Čo však vyplýva, z tohto účtu boli pravidelne každý mesiac vykonávané opakované platby v rôznej výške v prospech príjemcov „D. B.“ (vysoko pravdepodobne manžel žalobkyne) a tiež „A. B.“ (v prípade ak sa nejednalo priamo o žalobkyňou nepriznaný účet, je pravdepodobné, že sa minimálne jedná o rodinného príslušníka žalobkyne; pre úplnosť uvádzame, že platby pre príjemcu A. B. boli vykonávané

v priebehu mesiaca opakovane – vždy niekoľkokrát). Tieto platby boli vo výškach 1.200 eur alebo až 2.000 eur. Žalovaný preto uavrel, že nie je v tomto prípade žiadny dôvod na využitie postupu v zmysle ust. § 257 CSP, a to ani z dôvodu zmeny judikatúry ani z dôvodu údajne zlej sociálnej situácie žalobkyne.

14. Podľa § 144 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), žalobca môže vziať žalobu späť.

15. V zmysle § 145 ods. 1 CSP, ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

16. Podľa § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

17. V predmetnom spore žalobkyňa zobrala žalobu späť v celom rozsahu po prvom pojednávaní vo veci, pričom žalovaný po výzve súdu vyjadril svoj súhlas so späťvzatím, súd preto konanie podľa citovaného ustanovenia zastavil.

18. Podľa § 256 ods. 1 zákona CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

19. Podľa § 262 ods. 1, ods. 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Zavinenie zastavenia konania spočíva predovšetkým na procesnom „zavinení“ zastavenia konania, t. j. účastník konania, ktorý podal návrh na začatie konania a bez vecného rozhodnutia súdom zobral svoj návrh na začatie konania späť (napríklad bez udania dôvodu)(uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 10. 2010, sp. zn. 2M Obdo 4/2010).

22. Ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku je z obsahového hľadiska v podstate zhodné so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. II. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne. (nález Ústavného súdu SR z 20. marca 2018, sp. zn. II. ÚS 569/2017)

23. Zavinenie zastavenia konania je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska, a nie podľa hmotného práva z dôvodu, že v opačnom prípade by sa jednalo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Preto, ak žalobca zobral žalobu späť, zásadne platí, že zavinil zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť žalovanému jeho trovy. Pri rozhodovaní o trovách konania je tak právne významné len to, ktorá zo strán sporu zavinila zastavenie konania, čiže dôvod, pre ktorý vzal žalobca žalobu späť. Ak je dôvodom späťvzatia žaloby úhrada žalovanej sumy (alebo splnenie iného žalobou uplatneného nároku) žalovaným po podaní žaloby, zastavenie konania zavinil žalovaný. To však platí len vtedy, ak žalobca v späťvzati žaloby preukáže, že žalovaný splnil po podaní žaloby uplatnený nárok. V ostatných prípadoch zavinil zastavenie konania žalobca a znáša povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré v spore vznikli žalovanému. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Obo/12/2018 z 20. 11. 2018

24. Z procesného hľadiska v danom prípade nepochybne zavinila zastavenie konania žalobkyňa, nakoľko vzala žalobu späť bez vecného dôvodu. Žalovanému tak vznikol nárok na priznanie plnej náhrady trov konania.

25. Výnimku pri rozhodovaní o trovách konania predstavuje ustanovenie § 257 CSP, ktorého účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením

moderačného absolučného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliadne na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti. Môže tak dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (viď. uznesenie Ústavného súdu SR z 08.12.2011, sp. zn. II.ÚS/563/2011).

26. Z IV (s. 64): Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní.

27. Účastníkovi, ktorý mal v konaní úspech, nemožno s odvolaním sa na § 150 (teraz § 257 CSP) nepriznať náhradu trov konania len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodovania v určitom druhu nároku. Jeho použitie musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (R 34/1982).

28. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 150 OSP treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania a treba vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dosah takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 150 OSP (§ 257 CSP) sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod. (Rozsudok NS SR, sp. zn. 3M Cdo 5/2006).

29. Aplikácia § 257 Civilného sporového poriadku pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní, príslušný súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Takéto rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Rozhodovanie o trovách konania je v podstate druhotným aspektom konania, preto z pohľadu ústavnoprávnej udržateľnosti rozhodnutia nepovažuje za nevyhnutné, aby všeobecný súd za každých okolností poskytol stranám v konaní priestor, aby sa vyjadrili k potenciálnej aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku. (uznesenie Ústavného súdu SR zo 6. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 113/2019)

30. Z obsahu spisu súd zistil, že uvedený prípad spĺňa vyššie uvedené podmienky potrebné pre aplikáciu § 257 CSP.

31. (I.)V prvom rade súd musel vziať do úvahy okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu žaloby o vyhlásenie bezúročnosti úverov a určenie neprijateľných podmienok v zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzavretých so žalovaným.

32. Už zo samotného nároku respektíve vymedzenia predmetu sporu žalobkyňou je zrejmé, že jej zámerom pri podaní určovacej žaloby bolo odstránenie právnej neistoty medzi žalobkyňou ako spotrebiteľkou a žalovaným ako dodávateľom. Žalobkyňa si neuplatňovala žiadny peňažný nárok proti žalovanému. V dôsledku započítacieho prejavu žalobkyne a predčasného splatenia úverov považovala svoje záväzky vyplývajúce zo zmlúv uzavretých so žalovaným za splnené v celom rozsahu. Žalovaný sa nestotožnil s právnym posúdením úverových zmlúv za bezúročné a započítania nepovažoval za platne vykonané, preto aj listami zo dňa 09.06.2015, 10.06.2015 a 12.06.2015 vyzval žalobkyňu na predčasné

splatenie zostatkov úverov s príslušenstvom, z dôvodu nesplácania poskytnutých úverov. Žalobkyňa tak bola v čase podania žaloby ako spotrebiteľ v právnej neistote, či právny vzťah alebo právo ňou a žalovaným je alebo nie je, či došlo k vyhláseniu predčasného splatenia úverov zo strany žalobcu alebo zo strany žalovaného, nakoľko v prípade, že predmetné úvery sa nepovažujú za bezúročné a bez poplatkov a predčasné splatenie zo strany žalobcu a započítací prejav zo dňa 07.01.2015 nebol vykonaný platne, vyššie uvedené by malo jednoznačný vplyv na otázku výšky nárokov žalovaného z jednotlivých zmlúv a najmä nárast týchto nákladov vo vzťahu k žalobkyni. Žalobkyňa preto nečakala na podanie žaloby na plnenie zo strany žalovaného, ale jej snahou bolo odstránenie tejto právnej neistoty v spotrebiteľskom vzťahu podaním určovacej žaloby. A to ja s poukazom na dovtedy prevažujúcu judikatúru odvolacích súdov vrátane Najvyššieho súdu SR. Naopak v čase späťvzatia žaloby vyhodnotiac skutočnosť, že už nemá naliehavý právny záujem na určení, ktorého sa domáhala, keďže istinu úverov žalovanému už v celom rozsahu uhradila a zvyšnú sumu od nej žalovaný nevymáha žiadnym spôsobom a vzhľadom na plynutie času považuje jeho nárok za premlčaný a nepochybne vyhodnotiac situáciu aj vzhľadom na svoj aktuálny zdravotný stav (k tomu bližšie v bode III.), v rámci dispozičnej zásady vzala svoju žalobu späť.

33. (II.)V druhom rade musel súd pri aplikácii dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobkyne pre nepriznanie nároku na náhradu trov procesne úspešnému žalovanému v celom rozsahu, brať na zreteľ práve judikatúru súdov ohľadne spornej otázky aj jej chronologický vývoj, a to najmä s ohľadom na moment podania žaloby žalobkyňou. Práve tento časový aspekt od podania žaloby a vývoj judikatúry v priebehu konania súd považoval za kľúčový.

34. Už v čase podania žaloby (31.8.2015) exitovala prevažujúca judikatúra ohľadne uvádzania členenia splátok na istinu úroky a poplatky v zmluvách o spotrebiteľskom úvere (podľa ust. §9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úverov účinného v čase uzavretia v predmetnej veci posudzovaných zmlúv), na niektoré rozhodnutia poukázala žalobkyňa už priamo v žalobe. Išlo o napríklad o rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo /18 /2012 zo dňa 12.03.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.02.2012, č.k. 3S/53/2011-53, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 11.02.2014, sp. zn. 9Co/211/2013, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 20.04.2015, sp. zn. 11 Co/127/2015.

35. Judikatúra súdov sa začala vyvíjať výrazne odlišným smerom až po vydaní rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 v právnej veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová. Teda viac ako rok po podaní žaloby žalobkyňou.

36. Ak by v čase podania žaloby už existovala konštantná judikatúra, nebol by medzi stranami spor ani právne neistota ohľadne postavenia žalobkyne ako spotrebiteľa v právnom vzťahu medzi stranami sporu, preto argumentácia žalovaného, že existovali aj odlišné rozhodnutia súdov je za týchto okolností bez významu.

37. Naviac súdy sú povinné aplikovať pri odlišnom výklade obsahu spotrebiteľských zmlúv ten, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa, čo vyplýva jednak z ust. § 54 Občianskeho zákonníka (v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší), čo naviac judikatúra Najvyššieho súdu SR vykladá ešte extenzívnejšie tak, že „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“ (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013). Akékoľvek úvahy ohľadne vedomia žalobkyne o svojom možnom neúspechu od počiatku, sú tak bez významu. Nakoniec za pravdu jej v prejednávanej veci dal aj prvoinštančný ako aj odvolací súd. Výsledok sporu po rozhodnutí dovolacieho súdu tak nebol dôsledkom brilantnej obrany žalovaného ani obrátneho právneho posúdenia danej veci, ale dôsledkom obvyčajnej zmeny výkladu rovnakých právnych noriem vyplývajúceho z judikatúry, ktorá sa do svojej jednoznačnej súčasnej podoby vyvinula až po rozhodnutí Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 v právnej veci C-42/15.

38. Tu je potrebné spomenúť ďalší významný fakt, že ani samotné rozhodnutie súdneho dvora zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15 nemalo za následok zmenu judikatúry a odvolacie súdy naďalej vykladali sporené zákonné ustanovenie (§ 9 ods. 2 písm. k) spôsobom, ktorý bol v súlade s výkladom a argumentáciou žalobkyne v žalobe.

39. Ako dôkaz môžu slúžiť napríklad nasledovné rozhodnutia odvolacích súdov v rámci celej Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 27Co/36/2017 zo dňa 28. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/104/2016 zo dňa 30. 03. 2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/2/2017 zo dňa 28. 06. 2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16Co/7/2017 zo dňa 24. 07. 2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 11Co/164/2017 zo dňa 27. 06. 2017 a mnoho ďalších rozhodnutí a rovnako aj v odbornej literatúre bolo možné nájsť odlišné názory na posúdenie predmetnej problematiky (Systém ASPI - stav k 16.6.2017 do čiastky 66/2017 Z.z. Pokus o demýtizáciu rozsudku Súdneho dvora európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s., proti Kláre Biróovej).

40. Je preto potrebné zdôrazniť, že ani v čase vyhlásenia prvoinštančného rozsudku (27.7.2017) v tejto veci, neexistovala konštantná judikatúra súdov ohľadne spornej otázky. Prvé rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktoré však ešte nemôžeme považovať za konštantnú judikatúru, iba o akýsi začiatok jej postupného vývoja a ustálenia, bolo rozhodnutie zo dňa 28. 02. 2018 sp.zn. 3Cdo/146/2017. Ani v čase rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto veci (dňa 15. novembra 2018) nebolo možné hovoriť o konštantnej judikatúre súdov. Prispením k ďalšiemu ustáleniu judikatúry ohľadne spornej otázky bolo nakoniec aj rozhodnutie dovolacieho súdu v prejedávanej veci (sp.zn. 8Cdo/121/2019 dňa 29.04.2020).

41. V danom prípade tak súd vzhliadol ako jeden z dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie trov procesne úspešnému žalovanému práve ten dôvod, že od podania žaloby dňa 31.8.2015 došlo k zmene judikatúry ohľadne otázky, ktorá má zásadný význam pre posúdenie bezúročnosti úverov ako aj neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktorých sa žalobkyňa žalobou domáhala.

42. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii (napr. zmena zákonnej úpravy alebo zmena judikatúry). Pokiaľ súd vzhliadne dôvody hodné osobitného zreteľa musí aplikáciu tohto ustanovenia vždy náležite odôvodniť (porovnaj napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Sžsk/15/2018 z 04.12.2018, sp.zn. 5Asan/11/2018 z 20. 08. 2019). K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, pričom nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (porov. rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. III.ÚS 292/07, I.ÚS 303/12). Podľa názoru súdu už samotná procesná situácia, kedy, žalobkyňa v postavení spotrebiteľa podala na súd procesne prípustnú určovaciu žalobu proti dodávateľovi, z dôvodu odstránenia právnej neistoty vo vzťahu k trom zmluvám uzavretými so žalovaným, kde k vyriešeniu spornej otázky a ustáleniu judikatúry ohľadne tejto podstatnej spornej otázky došlo až v priebehu konania, odôvodňuje čiastočné, či úplné nepriznanie trov konania procesne úspešnému žalovanému.

43. Dôvody, ktoré žalobkyňu viedli k podaniu žaloby nemožno hodnotiť ako svojvoľné, ani uplatňovanie daného nároku ako zjavne bezúspešné, nakoľko žalobkyňa si osvojila závery dovtedy v prevažnej miere akceptované súdnou praxou, z ktorých pri podaní žaloby vychádzala. Pokým došlo v priebehu konania k vývoju judikatúry, ktorá mala za následok opačný ustálený názor aplikačnej praxe ako žalobkyňou prezentovaný v žalobe, tak uvedené predstavuje natoľko mimoriadnu situáciu, že ju súd musí hodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa odôvodňujúci aplikáciu § 257 CSP. Za vzniknutej situácie by nebolo spravodlivé priznať plnú náhradu trov konania žalovanému, hoci žalobkyňa bola v konaní neúspešná, avšak priznanie trov konania úspešnému žalovanému by bolo voči nej nepríjemné a nespravodlivé. (porovnaj v obdobnej situácii v súvislosti so zmenou judikatúry tiež napríklad rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9Co/115/2019 z 23. 04. 2020).

44. (III.) K aplikácii ustanovenia § 257 CSP môže dôjsť aj z aspektov sociálnych a tiež osobných na strane povinného z nároku hradiť trovy, a to vrátane aspektov zdravotných.

45. Žalobkyňa je od 20.3.2018 evidovaná ako nezamestnaná, je vydatá, má vyživovaciu povinnosť k dvom maloletým deťom. Žalobkyňa je zároveň osobou zdravotne ťažko postihnutou, pričom poberá invalidný dôchodok v sume 490,10 eur mesačne (ku 4.12.2023). Žalobkyňa dlhodobo trpí cukrovkou, pričom po hospitalizácii dňa 28.10.2022 došlo u nej k amputácii časti chodidla, o čom súdu predložila lekárske správy. Sama žalobkyňa v tlačive pre dokladovanie pomerov, ktoré vyplnené zaslal súdu uvádza, že v súvislosti s uvedeným zdravotným stavom podstupuje opakované návštevy lekára a tiež ďalšie operácie oboch nôh, ktorá situácia jej bráni sa v blízkej dobe riadne zamestnať a získať pravidelný príjem.

46. Podľa ustálenej súdnej praxe (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, 5Cdo 67/2010, 3 MCdo 46/2012) je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP je pritom možná iba v prípade existencie zákonom bližšie nešpecifikovaných dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v okolnostiach danej veci alebo v okolnostiach na strane sporových strán. Účelom tohto zákonného ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu.

47. V danom prípade je potrebné pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov brať zreteľ aj na aktuálne zárobkové pomery a možnosti žalobkyne, ktorá poberá invalidný dôchodok v sume 490,10 eur (podľa odpovede na lustráciu v Sociálnej poisťovni vykonanej súdom dňa 4.12.2023), príjem jej manžela je 575,83 eur a spoločne majú vyživovaciu povinnosť k dvom maloletým deťom vo veku 8 a 11 rokov (podľa odpovede na lustráciu v Registri obyvateľov vykonanej súdom dňa 5.12.2023). Uvedené okolnosti by samé o sebe nemuseli byť dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania, avšak v spojení s už vyššie uvádzanými dôvodmi (body I. a II.) a zároveň s prihliadnutím na súčasný zhoršený zdravotný stav žalobkyne, dokresľujúc celkovú situáciu žalobkyne (majetkovú, sociálnu, osobnú a zdravotnú) súd považoval aj tieto dôvody v ich celkovom súhrne za hodné osobitného zreteľa. Na strane žalobkyne pritom nebol zistený nehnuteľný majetok, či hnutelný majetok väčšej hodnoty.

48. Za ťažiskový dôvod aplikácie ust. § 257 CSP (v bode III.) v súvislosti s uvedeným však súd považuje najmä zhoršený zdravotný stav žalobkyne (hospitalizácia a následná amputácia časti končatiny spojená s ďalším následným liečením ako aj ďalším operatívnym chirurgickým zákrokom), ktorý nepochybne odôvodňuje aj zvýšenú mieru výdavkov na liečbu a zároveň aktuálne sťažuje možnosti žalobkyne riadne sa zamestnať a dosahovať optimálny príjem, ktorým by zabezpečovala svoju výživu ako aj výživu dvoch nezaopatrených detí.

49. S prihliadnutím na možnú výšku trov právneho zastúpenia v danom prípade, by uloženie povinnosti nahradiť trovy konania žalobkyňi v celom rozsahu bolo pre ňu potenciálne likvidačné s dosahom jednak primárne na zabezpečenie svojho živobytia a tiež na vyživovaciu povinnosť k nezaopatreným deťom, navyše aj s možným dosahom na možnosť žalobkyne sa zamestnať vzhľadom na podstupovanú liečbu po amputácii chodidla.

50. Súd poukazuje na aplikačnú prax súdov, ktoré pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov, zohľadňujú aj dôvody zdravotné s možným dopadom na celkovú sociálnu situáciu strany sporu (porovnaj napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/24/2018 z 21. 03. 2019, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 11Co/59/2018 z 29.10.2018, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/103/2013 z 30. 04. 2014).

51. Za okolnosti hodné osobitného zreteľa považuje súdna prax aj samostatne bez ďalších dôvodov okolnosti, spočívajúce v sociálnych a majetkových pomeroch strany, ktorá je ťažko zdravotne postihnutá, ktorá v dôsledku invalidity nemôže dosahovať trvalý príjem, a uloženie povinnosti náhrady trov konania strane by pre ňu potenciálne mohlo mať veľmi nepriaznivé dôsledky a ohroziť jej schopnosť uspokojovať základné životné potreby (porovnaj napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/26/2022 z 08. 11. 2022). V danom prípade by išlo tiež o základné životné potreby osôb výživou na žalobkyňu odkázaných. U žalobkyne, ktorá trpí cukrovkou a vzhľadom na amputáciu časti chodidla nemožno predpokladať výrazné zlepšenie jej situácie v budúcnosti respektíve je zrejmé, že sa jedná o nezvratný stav na strane zdravia žalobkyne, hoci by aj k určitému zlepšeniu vzhľadom na liečebné postupy došlo.

52. Vychádzajúc z takto zistených pomerov strán, je súd toho názoru, že rozhodnutím o nepriznaní náhrady trov konania v celom rozsahu nebude žalovaný, ktorý je bankou, tak nepriaznivo dotknutý, ako

by bola v prípade zaviazania na náhradu trov dotknutá žalobkyňa, vzhľadom na svoje aktuálne majetkové a osobné pomery a najmä zhoršený zdravotný stav.

53. Uplatnenie zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania sa v danej veci javí ako neprimeraná tvrdosť voči žalobkyni, ktorá je beztak v ťaživej situácii, vzhľadom na pomery osobné vrátane pomerov zdravotných s možným dopadom aj jej na majetkovú sféru (pozri aj Najvyšší súd SR, sp.zn. 5M Cdo/24/2011) a odstránenie tejto tvrdosti súd považuje jednoznačne za dôvod hodný osobitého zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania v celom rozsahu tej strane sporu, ktorá bola vo veci procesne plne úspešná.

54. Nakoľko pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitého zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 257 CSP treba prihliadať na pomery všetkých strán sporu a treba zohľadniť aj dosah takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka, súd prihliadol aj na pomery na strane žalovaného. Nakoľko ide v danom prípade o právnickú osobu, navyše banku, je možné jednoznačne vyhodnotiť, že zníženie majetku žalovaného výnimočným nepriznaním náhrady trov právneho zastúpenia a časti zaplatených súdnych poplatkov, nemohlo by v žiadnom prípade ohroziť existenciu tohto subjektu. V majetkovej sfére žalovaného nedôjde k značnému úbytku a nepriznanie trov právneho zastúpenia a časti zaplatených súdnych poplatkov tejto strane v predmetnej veci bude mať zanedbateľný dopad na jeho celkovú majetkovú situáciu.

55. Naopak žalobkyňa, trpiacu cukrovkou, zdravotne ťažko postihnutú po amputácii predného chodidla ľavej nohy, starajúcu sa spoločne manželom, ktorého príjem je 575,83 eur, o dve nezaopatrované deti, potenciálne existenčne ohrozuje aj pohľadávka na plnú náhradu trov konania v danej veci. Na uvedenom by nič nezmenila ani skutočnosť namietaná žalovaným, že z výpisov z účtov žalobkyne je zrejmé, že si privyrába ako sprostredkovateľka kozmetiky AVON, čím sa snaží si vypomôcť v aktuálnej osobnej a sociálnej situácii. Napriek relatívne vysokým sumám na príjmovej a výdavkovej strane, z predložených výpisov je zrejmé, že žalobkyňa nakupuje kozmetiku vo väčšom množstve, avšak za účelom jej ďalšieho predaja iným osobám, čo je zrejmé z príjmovej časti výpisov z účtu. Tento rozdiel medzi sumou za nakúpenú kozmetiku a sumou za jej predaj sa napríklad v januári pohyboval na úrovni približne 200 až 300 eur (jedná sa približnú sumu, účel platieb, či príjmov nie je možné podľa výpisu považovať za jednoznačný). Na bežnom účte žalovanej v priebehu jednotlivých mesiacov po realizácii platieb pre spoločnosť AVON a zinkasovaní platieb nezostávajú značné zostatky finančných prostriedkov. Súd v danom prípade neposudzoval samotné kritérium majetkovej situácie žalobkyne (hmotná núdza a podobne), ale kritérium zdravotného stavu žalobkyne s potenciálnym dopadom tak na sféru majetkovú ako aj na celkové osobné pomery a tiež vo vzťahu k ďalšiemu vedeniu konania, v rámci uplatnenia dispozičnej zásady a dopadu na žalobkyňu pre jej procesný neúspech v spore. Nakoľko po odpadnutí naliehavého právneho záujmu na strane žalobkyne, táto vyhodnotiac okrem iného aj svoj zdravotný stav (už v čase späťvzatia bola žalobkyňa zdravotne ťažko postihnutá a poberala invalidný dôchodok), rozhodla sa v spore nepokračovať.

56. Je však potrebné pre úplnosť potvrdiť skutočnosť, že žalobkyňa má vedených niekoľko ďalších účtov v bankách, čo vyplynulo z odpovede na lustráciu vykonanú súdom dňa 6.12.2023. Okrem žalobkyňou uvádzaného účtu (so zostatkom 327,78 eur ku dňu 4.12.2023) má žalobkyňa vedený vo G., H. aj ďalší „flexiúčet“, avšak so záporným zostatkom -19,90 eur (ku 4.12.2023) a tiež da sporiace účty so zostatkom 0,00 eur (ku 4.12.2023). Má tiež vedené účty v MBANK S.A., avšak bežný účet so zostatkom 1,- euro (ku 4.12.2023) a termínovaný účet so zostatkom 0,00 eur (ku 4.12.2023). Vzhľadom na stav financií na týchto účtoch nemá uvedené zistenie relevanciu pre posudzovanie majetkovej situácie žalobkyne. Na uvedených účtoch totiž neboli zistené takmer žiadne finančné prostriedky. Zo súdu dostupných šetrení nevyplývalo, že by žalobkyňa disponovala značnou sumou finančných prostriedkov, prípadne že by disponovala značnými úsporami na bankových účtoch.

57. Súdu je zrejmé, že samotný nepriaznivý zdravotný stav strany sporu, či zmena v rozhodovacej činnosti súdov, nemusia byť samostatne stojac dôvodmi hodnými osobitého zreteľa pre nepriznanie náhrady trov protistrane. V ich súhrne a za okolností tak, ako ich súd popísal vyššie, môžu tvoriť a v danom prípade podľa názoru súdu aj tvoria skupinu dôvodov čiastkových, ktoré možno pri ich komplexnom posúdení považovať za sumár okolností hodných osobitého zreteľa pre nepriznanie časti trov, v danom prípade trov právneho zastúpenia a časti zaplatených súdnych poplatkov, procesne

úspešnej protistrane. Zároveň uvedené súd posudzoval s prihliadnutím na postavenie žalobkyne ako spotrebiteľa v posudzovanom právnom vzťahu a žalovaného ako dodávateľa.

58. Uloženie povinnosti nahradiť žalovanému trovy konania v celom rozsahu javí sa ako neprimeraná tvrdosť vo vzťahu k žalobkyni v jej aktuálnej životnej situácii, mohlo by negatívnym spôsobom ovplyvniť sociálnu a finančnú sféru žalobkyne a ohroziť jej uspokojovanie základných životných potrieb a potrieb jej rodiny. Na druhej strane žalovaný je obchodná spoločnosť – banka so stabilným zázemím a nepriznanie náhrady trov konania (osobitne trov právneho zastúpenia) nie je spôsobilé žalovaného existenčne ohroziť (v súvislosti s uvedeným porovnaj napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20Co/109/2019 z 26. 05. 2020).

59. Pokiaľ súd vymedzí hypotézu právnej normy § 257 CSP správne, nemôže byť jeho rozhodnutie v rozpore so zákonom, a to ani v prípade, že neboli vzaté do úvahy iné okolnosti, ktoré strana sporu považuje za podstatné. Na uvedené by bolo možné prihliadať a uvedené pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP by bolo možné posudzovať len v prípade, že by tieto úvahy boli celkom zjavne neprimerané (napríklad by zohľadňovali skutočnosť, ktorá sa nijako k predmetnému zákonnému ustanoveniu nevzťahuje). (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5Co/103/2018 z 19. 09. 2018).

60. Súd však v danej veci čiastočne zohľadnil aj argumentáciu žalovaného vo vzťahu k nákladom, ktoré mu vznikli v súvislosti s konaním prebiehajúcim od roku 2015 a skutočnosť, že ku späťvzatiu žaloby žalobkyňou došlo až po rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré bolo v neprospech žalobkyne, nakoľko jeho dôsledkom bolo zrušenie jednak odvolacieho rozsudku a následne aj prvoinštančného, ktorými rozsudkami bolo nárokom žalobkyne v tomto konaní vyhovené. Súd je toho názoru, že za uvedených okolností je dôvodné, aby sa žalobkyňa čiastočne podieľala na nákladoch žalovaného na predmetné súdne konanie, a tomuto nahradila aspoň časť súdnych poplatkov, ktoré žalovaný musel vynaložiť pri bránení svojich práv v konaní.

61. Napriek gramatickému výkladu, ktorý by zvädzal k možnosti len absolútnej moderácie, t. j. v prípade aplikácie § 257 rozhodnúť len tak, že strana sporu nemá nárok na náhradu trov konania, aplikácia prax potvrdzuje, že súdy postupujú s načrtnutým princípom spravodlivosti, a moderujú náhradu trov konania i len z časti. Možnosť aj iba čiastočnej moderácie potvrdzuje aj rozhodovacia prax Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 387/2019-60 zo dňa 02. apríla 2020, kde Ústavný súd SR v bode 43 uvádza: „napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 CSP nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti.“ Rovnako v rozhodnutí Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 498/2018 zo dňa 13. septembra 2018 (ods. 14.2) tento konštatoval: „Aplikácia § 257 Civilného sporového poriadku pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná.“

62. Pokiaľ ide o priznanie náhrady trov práve v rozsahu zaplatených súdnych poplatkov a teda nepriznanie nákladov na právne zastúpenie, aj uvedenú možnosť súdna prax pozná.

63. V žiadnom spore sa strana nemôže spoliehať na to, že zmierňujúce ustanovenie § 257 CSP sa ho nedotkne, pričom ani prejednávajúcu vec nemožno vylúčiť z aplikácie uvedeného zmierňujúceho ustanovenia a od žalovaného vzhľadom na vyššie uvedené dôvody možno spravodlivo žiadať, aby si vzniknuté trovy právneho zastúpenia hradil sám (porovnaj napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn.18Co/98/2017 z 28. 03. 2018).

64. Nakoľko bola súdom zistená existencia vyššie popísaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (v bodoch I., II. a III. v ich celkovom súhrne) v zmysle § 257 CSP, súd dospel k záveru, že úspešnému žalovanému je potrebné priznať nárok na náhradu trov konania iba v rozsahu polovice (50%) zaplatených súdnych poplatkov v priebehu tohto súdneho konania. Uvedený rozsah súd stanovil zohľadňujúc zistené dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobkyne v ich súhrne, jej aktuálnu (zistenú) majetkovú situáciu a možnosti a zároveň samotnú značnú výšku zaplatených súdnych poplatkov (1194,- eur).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.